A°. 1827. N°. 14[illegible]

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 4 December.

FRANKFORT, den 29. November.

Volgens berigten uit Konstantinopel van den 8. dezer, over [illegible] ontvangen, was het in die hoofdstad bij voortduring rustig, en bevonden zich de ministers der drie hoven nog aldaar. Er liep te Konstantinopel een gerucht, dat *Fabvier* eene landing op Scio had gedaan. Men verwachtte ieder oogenblik den uitslag der herhaalde vergaderingen van den divan.

Volgens berigten uit Salonichi van den 11. en uit Seres van den 9. November, was de slag van Navarino aldaar bekend, en had de grootste bekommernis onder de Christenen en Turken veroorzaakt. Te Salonichi hadden zich alle Engelschen en Franschen ingescheept. Te Seres waren de Grieken in onbeschrijfelijken angst; doch de Beij had zich geene gewelddadigheden tegen hen veroorloofd. Alle Turken verwachtten de besluiten van den Grooten Heer uit Konstantinopel. In Servie was alles rustig, en de Turken te Belgrado, die buitendien weinig notitie van de voorvallen van den dag nemen, hielden zich stil.

Van den 30. November.

De officiele Petersburger Courant van den 20. dezer deelt het eerste berigt van den slag van Navarino mede, in de hoofdzaak overeenstemmende met de berigten uit Parijs en Londen. De staat der verliezen van het Russische eskader was toen nog niet ingekomen. Het Russische berigt eindigt aldus: « Wij zouden meenen in den pligt der billijkste erkentelijkheid te kort te komen, indien wij niet betuigden, dat het gedrag van sir *Codrington* ons boven allen lof verheven schijnt. Hij mag gerangschikt worden onder de zeelieden, op welke zijn vaderland zich met regt verheft. »

— Uit Bucharest wordt den 15. dezer het volgende gemeld: — Volgens brieven uit Konstantinopel van den 9. dezer, had de Sultan, ten gevolge der gebeurtenissen bij Navarino, een embargo op de schepen der verbondene mogendheden laten leggen. Men zeide, dat de gezanten dezer mogendheden daarop besloten hadden, onverwijld te vertrekken. Sedert de ontvangst dezer tijdingen, beschouwen velen den intogt der Russische troepen in Moldavie als onvermijdelijk.

— De Courant van Florence behelst tijdingen uit Corfu van den 30. October. Bij Zante waren verscheidene Engelsche oorlogschepen aangekomen, om zich te herstellen. *Ibrahim* had troepen naar Patras afgezonden, om deze plaats, die door de Grieken verontrust werd, te ontzetten. Op de tijding van den slag van Navarino waren zij teruggekeerd. Ook de Egijptenaren, die zich te Patras bevonden, hadden de plaats verlaten en zich in Modon en Coron geworpen. De verdediging van Patras was nu aan de ingeborene Turken overgelaten. Daar hetzelve gebrek aan levensmiddelen had, verwachtte men eene spoedige overgave. Ook Tripolitza zou, uit gelijken hoofde, in handen der Grieken vallen.

WEENEN, den 23. November.

Aanstaanden maandag zal de infant don *Miguel* van hier vertrekken. Morgen is bij denzelven afscheids-cour. Zondag zal hij de staatsgezanten op eene wijze overeenkomstig zijne tegenwoordige waardigheid, ontvangen.

Van den 24. November.

Uit Salonichi wordt den 4. dezer het volgende gemeld:

« Den 1. dezer kwam hier onverwachts aan de Fransche oorlogsbrik de *Palinure*, en wierp op een afstand van 4 of 6 miglien van de vesting het anker. Den volgenden dag verscheen eene andere Fransche brik, *le Marsouin*, die op anderhalve miglien van de kust het anker liet vallen. Daar men gewoon is, dat, ten tijde der viering der naamdag des Konings van Frankrijk, zich Fransche oorlogschepen in de voornaamste havens van de Levant bevinden, zoo geloofde men aanvankelijk hier algemeen, dat beide deze oorlogsvaartuigen te dien einde op deze reede waren gekomen. Maar eer nog de avond viel, verbreidden zich verontrustende geruchten onder de Franken alhier, en men bemerkte bewegingen, die een ophanden zijnde vertrek van den Franschen Consul en den Engelschen agent aanduidden; men vernam, dat den 20. October, in de haven van Navarino, een bloedig gevecht, tusschen de eskaders van de drie verbondene mogendheden, die het verdrag van Londen onderteekend hebben, en de Turksch-Egijptische vloot was voorgevallen, hetwelk met het verbranden van het grootste gedeelte dezer vloot was geëindigd; bij de Turksche overigheid was daarvan echter nog geen het minste berigt ontvangen. »

« Gisteren morgen verlieten werkelijk de beide consuls, met hunne familien en de overige tot hunne natien behoorende personen, de stad, en scheepten zich in, gedeeltelijk op de beide ter reede voor anker liggende brikken, gedeeltelijk op vier koopvaardij-schepen (twee Fransche en twee Jonische), die sedert eenigen tijd, in afwachting van een oorlogschip ten geleide, in deze haven lagen. »

« Eerst te één ure namiddag, vernam de Turksche overigheid de oorzaak van dit vertrek, waarop de pacha twee zijner beambten afzond, met last om het Fransche en Engelsche consullaat-gebouw en de huizen der overige huisgezinnen, welke de stad hadden verlaten, te verzegelen. Daar zich in het Fransche consulaat-gebouw, hetwelk het eigendom dezer kroon is, de paarden bevonden, die de Consul bij zijn vertrek had terug gelaten, verzocht de Turksche overigheid, den Oostenrijkschen provisionelen Consul, den heer *Ceccopieri*, dezelve over te nemen, aangezien zij zich volstrekt niet aan vreemd eigendom wilden vergrijpen. »

« Gemelde Consul verzocht van zijne zijde den pacha, dat de katholijke kerk, die tot nu toe onder Fransche bescherming stond, doch, als de eenigste in de stad, ook door de overige katholijke Franken bezocht werd, thans ook onder Oostenrijksche bescherming mogt worden gesteld, waarin de pacha met de grootste bereidwilligheid toestemde. »

« De beide Fransche oorlogschepen, benevens de vier koopvaarders, liggen nog steeds zeilvaardig op de reede, en het schijnt, dat zij nog nadere bevelen van de gezanten der beide mogendheden in Konstantinopel of van hunne admiralen verwachten. »

« Het is opmerkelijk, dat de beide Fransche brikken, terwijl zij heden, bij den naamdag van Z. M. den Koning van Frankrijk, de onderscheiden vlaggen opheschen, de Turksche in den eersten rang ter regter zijde plaatsten. »

« Bij alle deze gebeurtenissen, leven wij hier als in eenen droom, en weten niet wat wij daarvan moeten denken. Wie had ook een zoodanig berigt, [illegible] dat van het voorgevallene te Navarino, kunnen verwachten, terwijl [illegible] gezanten der drie Mogendheden, wier eskaders den slag leverden, [illegible] te Konstantinopel bevonden, en, zoo als wij meenden, in vredel[illegible]de onderhandelingen met de Porte waren? De aard en wijze, waarop [illegible]ch onze plaatselijke regering en derzelver ondergeschikten, in eene zo[illegible]etelige omstandigheid, gedragen hebben, heeft ons, wel is waar, nopens [illegible]t lot der Franken ter dezer plaats voor als nog gerust gesteld. Wij z[illegible]echter met angstige bekommering de nadere berigten uit andere hande[illegible] van de Levant, en vooral uit Konstantinopel en Klein-Azie [illegible]gemoet. Het leven en de eigendommen van vele duizende Christenen [illegible] in gevaar, wanneer de Turken niet allerwege dezelfde gematigdh[illegible] in acht nemen, als hier. Een Russische consul bevindt zich [illegible] algemeen, in de schalen van de Levant, weinig handel drijven; de Franschen en [illegible] melijk de laatsten, loopen het meeste gevaar, daar van hen in alle havens van de Levant zoo veel eigendommen en belangen op het spel staan. »

SMYRNA, den 3. November.

Het Oostenrijksch eskader in de Levant heeft in de maanden Augustus, September en October j.l. 499 koopvaardijschepen begeleid, namelijk 287 Oostenrijksche, 22 Engelsche, 7 Fransche, 2 Nederlandsche, 22 Jonische, 4 Napolitaansche, 1 Noord-Amerikaansch, 72 Russische, 76 Sardinische, 2 Spaansche, 2 Zweedsche en 2 Toskaansche. Hetzelve heeft voorts uit handen der zeeroovers 17 schepen bevrijd, te weten: 13 Oostenrijksche, 2 Russische, 1 Zweedsch en 1 Sardinisch. Door zeeroovers zijn, voor zoo verre men op het laatst van October te Smyrna wist, geheel of gedeeltelijk geplunderd 74 koopvaardijschepen van verschillende natien, te weten: 27 Oostenrijksche, 17 Engelsche, 3 Jonische, 6 Fransche, 3 Zweedsche, 6 Russische, 1 Napolitaansch, 8 Sardinische, 1 Nederlandsch en 2 Noord-Amerikaansche. De lading dezer 74 koopvaarders bedroeg gezamenlijk ongeveer 960,000 Spaansche daalders en het geheele verlies 1,170,000 Spaansche daalders. Zestien dezer schepen zijn genomen door Mystieken en andere kleine vaartuigen en de acht en vijftig overige door roofschepen van 12 tot 18 stukken en met 60 tot 100 koppen bemand.

(*Oostenr. Beobachter.*)

BARCELONA, den 20. November.

Z. M. zal te paard tot voor de poorten dezer stad komen. De regering heeft eenen prachtigen staatsiewagen doen vervaardigen, om den Koning en de Koningin in de stad te voeren; doch zij is bij die gelegenheid zeer te leur gesteld geworden. Immers toen de eerewagen gereed was en men, na lang overleg, besloten had, dat dezelve door veertig jonge lieden van deftigen huize, in plaats van door paarden zoude getrokken worden, kon men niemand vinden, die de dienst van trekpaarden vrijwillig wilde op zich nemen. Eenige jonge lieden verlieten zelfs de stad, om eene pressing daartoe te ontgaan.

Men zal dus paarden moeten nemen of lieden uit den geringeren stand huren, om den koninklijken wagen voort te trekken.

— Volgens eenbevel des Konings, te Valencia uitgevaardigd en door den heer *Calomarde* medegeteekend, moet de directeur-generaal der posterijen te Barcelona een bijzonder bureau oprigten van lieden, die het grootste vertrouwen verdienen. Op hetzelve moeten alle brieven en paketten, die men meenen mogt, dat eenige beoordeeling van de door het gouvernement genomene maatregelen behelzen, geopend en gelezen worden. Zoodanige stukken, waarin openlijk of bedektelijk van staatszaken gesproken wordt, moeten dadelijk worden gezonden aan den heer *Calomarde*, minister van gratie en justitie, om daaromtrent te beschikken.

— In den nacht van den 17. dezer, heeft een officier met een detachement het Franciskaner klooster van het dorp Castellon d'Ampurias doorzocht en in hetzelve eene groote hoeveelheid wapenen gevonden, niettegenstaande de opziener van dit klooster daags te voren pleglijk verzekerd had, dat men zelfs van geen enkel geweer voorzien was. Tien koninklijke vrijwilligers, die zich niet hebben willen laten ontwapenen, zijn naar Figueras overgebragt.

— Een bevelhebber over drie honderd man landstroepen had te Torroella de Mongrie last gegeven, dat alle ingezetenen van het dorp, die tot oproerige benden hadden behoord, voor hem moesten verschijnen; dan al degenen, die zich in dat geval bevonden, hebben dadelijk het dorp verlaten en de vlugt naar de gebergten genomen.

— Den 16. dezer, is te Figueras geboeid binnengebragt zekere *Ruart*, lid der revolutionnaire junta van Plana des Bas, die in hechtenis is genomen juist toen hij vermomd de wijk naar Frankrijk wilde nemen.

— Te St. Felieu de Gixols, heeft de generaal *Monet* zestien verdachte personen in hechtenis doen nemen, en te Torroella de Mongri den pastoor *Domero*, den administrateur der posterijen *Sitja*, den bevelhebber der koninklijke vrijwilligers *Metje* en een officier van dat wapen, met name *Verges*. Vervolgens is de generaal *Monet* naar Palamos vertrokken, alwaar hij den 16. is aangekomen.

LONDEN, den 27. November.

Gisteren zijn er berigten van den Britschen gezant te Konstantinopel, den heer *Stratford Canning*, ontvangen, meldende, dat de tijding van den slag van Navarino aldaar was ontvangen, en dat de divan beraadslaagde over de vernieuwde voorstellen van de geallieerde ambassadeurs, ten aanzien van Griekenland. Zoo staat eenvoudig de zaak, naar de laatste officiele berigten; en men moet nog wachten om het gevolg te weten, dat, in een staatkundig opzigt, de overwinning op de Turksch-Egijptische vloot zal hebben. Dadelijke, gereede voldoening aan de eischen van de bondgenooten heeft zij niet uitgewerkt. Vier dagen waren er verloopen sints de rampspoedige tijding bij de Ottomannische Porte bekend was, en uit hare daden bleek niet, dat zij eenigzins door vrees was bevangen. De onderhandelingen waren vernieuwd; men had voorstellen overgenomen en er waren beraadslagingen op gevolgd. Wat de uitslag der laatste zal wezen, moet de tijd leeren.

— De *Rattlesnake*, van 18 stukken, kapitein *Orlando Bridgman*, is den 22. naar de Middellandsche zee vertrokken. Kapitein *Bridgman* is belast, aan den admiraal *Codrington* eene prachtige sabel, van wege Z. K. H. den hertog van *Clarence*, te overhandigen. De eereteekenen,

welke voor dien admiraal en zijne officieren zijn bestemd, zijn insgelijks aan gemelden kapitein medegegeven.

— Op den oogenblik dat de infant don *Miguel* naar Portugal staat te vertrekken, behelzen de officiele dagbladen van Lissabon een hevig artikel tegen de vrijheid, welke die vorst gezworen heeft te zullen handhaven. Portugal is, volgens hetzelve, alleen gelukkig geweest onder eene willekeurige koninklijke regering. De schrijver, even als alle vijanden der vrijheid, trekt zijne bewijsredenen niet uit den aard en het bestaan der ware vrijheid, maar uit derzelver misbruiken, uit de buitensporigheden der regering van de menigte of uit de regeringloosheid. Hij haalt de onheilen der Fransche omwenteling aan, de misdadige zamenzweringen van Napels en Piemont, de verkeerdheden onder de Spaansche cortes, de woelige tijdvakken van de Romeinsche republiek — en vraagt, met schijnbare zegepraal, of de vrijheid in die Staten in die tijden bloeide. Engeland gaat hij voorzigtiglijk voorbij. Daar zou hij een voorbeeld ten behoeve der vrijheid hebben kunnen vinden, dat het geheele gebouw, hetwelk hij opgetrokken had, zou hebben kunnen doen instorten. Om dezelfde reden spreekt hij ook geen woord van de Vereenigde-Staten van Noord-Amerika en van Holland. (*Courier.*)

PARYS, den 30. November.

De keuzen van de groote of departementale Collegien beantwoorden niet aan den wensch der ministers. Voor zoo ver die thans bekend zijn, behooren niet de helft der door die collegien benoemde leden tot de ministeriele zijde. Men berekent, dat de staat der benoemingen, zoo door de arrondissements-, als door de departementale Collegien, heden aldus is:

Voor de oppositie: 231. — Voor het ministerie: 133. De kamer der afgevaardigden bestaat uit 430 leden. Tot de meerderheid zijn dus 216 leden noodig. De oppositie heeft er heden reeds 231, dus vijftien over.

Men kan het wel daarvoor houden, dat zoodra de nieuwe kamer der afgevaardigden vergaderd is, het tegenwoordig ministerie een einde zal nemen, daar de meerderheid, naar een vroeger voorbeeld, zal verklaren, niets van de tegenwoordige ministers te willen hooren. Of en hoe de oppositie zich daarna zal schiften, zal de tijd moeten leeren. Een getal van 166 leden derzelve worden tot de eigenlijke liberalen gerekend, de overige tot de constitutionnele roijalisten, dat zijn de zoodanigen, die het charter willen gehandhaafd hebben, en thans gemeene zaak met de eigenlijke liberalen maken.

In den onlangs uitgekomen *Kattholijken Almanak voor steden en landgemeenten des Jaars 1828* wordt voorzegd, dat de kamer der afgevaardigden in de maand Maart zal instorten. De voorzegging luidt woordelijk aldus: « Een gebouw, dat veel gelijkenis met de stallen van Augias heeft, zal door wrakheid instorten, schoon het eerst voor weinige jaren gesticht is. Deszelfs val zal aan vier of vijf honderd personen, die er gewoonlijk komen handelen, den dood veroorzaken.» « Het schijnt, zegt een der dagbladen, dat de goede vaders, die dezen almanak opstellen, aan de kruid-zamenzwering denken. — Dezelfde almanak voorzegt ook nog den val van den Keizer van Brazillie en van den Koning van Zweden.

Het ministeriele avondblad tart de liberalen te bewijzen, dat de *vruchten der overwinning ter hunner beschikking zijn.*

— De heeren *Perrier* hebben te Grenoble feesten gegeven, wegens de zegepraal welke de constitutionnele grondbeginselen in de vier arrondissementscollegien van de *Isère* behaald hebben. De bisschop van Grenoble heeft die feesten bijgewoond.

— Daar er geruchten geloopen hebben, dat de censuur der dagbladen na afloop der verkiezingen zou hersteld worden, is het advijs van regtsgeleerden gevraagd of zulks naar de wet kan plaats hebben. Zij hebben dit ontkennend beantwoord.

AMSTERDAM, den 3. December.

Extract uit een' brief van Batavia, van den 8 Augustus jl.

« Wegens de krijgsverrigtingen van ons gouvernement, tegen de muitelingen, op Java, kan ik u geene meerdere bijzonderheden mededeelen, dan de Couranten van Batavia u ongetwijfeld reeds hebben doen vernemen. Het is hier alles rustig en stil. Men zegt in het algemeen, dat het sterven der nieuwelings uit Europa aangekomen troepen, door buitengewone vermoeijenissen en ongewone hitte, in de bovenlanden, vrij aanzienlijk is. De vrees voor het behoud onzer kolonie, is nog in niemands ziel opgerezen; als de aanvoer van troepen maar onafgebroken kan voortgaan, dan zullen de muitelingen voor onze geregelde en welbestuurde krijgsmagt altijd moeten bukken. De overwinningen reeds door de onzen op hen behaald, strekken daarvan voorloopig ten bewijze, en men houdt het hier voor zeker, dat, indien *de Wassenaar* en *Waterloo* niet gedeeld hadden in de noodlottige rampen, en de aanzienlijke bezending krijgsvolk op beide gescheept, hier, op den berekenden tijd, hadden mogen landen, de magt van het opperhoofd der muitelingen *Diponigoro* en zijner aanhangers, zoo niet geheel, ten minste voor een aanzienlijk gedeelte geknakt zou geworden zijn. Daar wij intusschen van tijd tot tijd nieuwe bezendingen zien aankomen en nog meerdere te wachten zijn, voeden wij de beste hoop, dat deze voor onze kolonie zoo noodlottige oorlog, weldra een einde zal nemen. Men stelt hier een onbepaald vertrouwen van gelukkige medewerking ter bereiking van dit doel, in den op gisteren gearriveerden colonel en resident *Nahuis.*»

ARNHEM, den 3. December.

Uit het in onze vorige medegedeelde twaalftal van Predikanten, is op gisteren geformeerd het navolgend zestal:

Do. *J. C. Riehm*, te Zalt-Bommel; *A. P. de Kanter*, te Brielle; *J. S. Wor*, te Gorinchem; *J. Steenmeijer*, te Elburg; *J. H. Gunning*, te Vlaardingen, en *L. J. Roseboom*, te Waddinxveen.

Mengelwerk.

Tweede Vervolg van het

IETS *aangaande eenige* PUNTEN, *voorkomende in het werk* STATISTIEKE BESCHRYVING VAN GELDERLAND, *uitgegeven door de commissie van Landbouw in dat gewest; gedrukt te Arnhem bij* P. NYHOFF, *1826.*

Aan de Redactie.

De vierde afdeeling handelt, van bl. 152 tot 245, over den *Akkerbouw* enz. De meststoffen worden met alle regt het eerst behandeld. Het strekt, over het algemeen genomen, den Gelderschen landbouw niet zeer tot eer, dat een groot aantal boeren *de Gier* of *Aalt*, een zoo uitmuntend vruchtbaar makend vocht, ongebruikt laten wegloopen en verteren, en alzoo, gelijk hier op bl. 159 met regt gezegd wordt, het uitstekend nut van hetzelve miskennen. Voor de zulken ware het niet kwaad, dat zij eenigen tijd bij de Vlaamsche boeren ter schoole gingen, dan zouden zij met verwondering zien, hoe op de publieke wegen, zelfs knappe gekleede vrouwspersonen met mandjes onder den arm langs de publieke wegen gaan, om daarin de hier en daar gevonden wordende mest te verzamelen, en zelfs kinderen achter de schaapskudden met korfjes te zien loopen, om de gevallene mest terstond op te rapen en niet te laten verloren gaan. De Vlaamsche landbouw is de voortreffelijkste der wereld. Indien een boer aldaar zijn land verwaarloost, wordt hij van zijne medeboeren zoo zeer veracht, dat deze hem in eene herberg tot geen gemeenschappelijk gelag toelaten; — en ik ben verzekerd dat zij zulks even zoo zouden doen met hen, die een der beste en weldadigste meststoffen, ongebruikt laten wegloopen, welke tot veredeling en vruchtbaarmaking van hun land zoude hebben kunnen strekken.

Op bl. 224 wordt melding gemaakt van in 1818, op verlangen des ministers van binnelandsche zaken, genomene, doch niet gelukkig geslaagde proeven, om den Gelderschen *Tabak* zijnen onaangenamen reuk te benemen. Men heeft vermeend dien hinderlijken reuk welligt aan de stinkende rotting der schapenmest te kunnen toeschrijven, en heeft daarom zoo wel de *Americaansche* als *gewone* soort van tabak in versche koemest geplant. Bij uitkomst is gebleken, dat de, op deze wijs gewonnen tabak steeds zeer zwaar, zoo niet zwaarder dan gewoonlijk, in het rooken was. De reuk was wel minder hinderlijk, maar bleef toch onaangenaam; ook leverde deze tabak minder ponden gewigt op, waarom men het dan ook bij deze proeven heeft laten berusten. Intusschen het moge dan zijn, dat deze uitslag niet naar wensch gelukt is, zeker zal het toch voor elken leergierigen en onderzoeklievenden tabakplanter, of handelaar, of fabrijkant steeds aanhoudend eene zaak van het hoogste aanbelang zijn en blijven, om de middelen te kunnen vinden, hetzij geheel, hetzij grootendeels onze inlandsche tabak haren zeer onaangenamen reuk te kunnen ontnemen.

Ik heb het genoegen gehad de zeer belangrijke verhandeling te lezen van onzen verdienstelijken landgenoot, den heer C. M. VAN DYK, te *Utrecht*, over *het gebruik der Plantaardige en Dierlijke kool*, gedrukt te *Utrecht* bij O. J. VAN PADDENBURG 1824, [illegible] de belangrijkste proeven beschreven, van de zuivering van gewone en beetwortelen Suiker, van de ontkleuring van Azijn, van zuivering van Olie, van Vleesch dat, in eenen hoogen graad verrot zijnde, echter dien onaangenamen reuk benomen en het vleesch zelfs weder smakelijk gemaakt was; en wanneer men dan nog door treffende en tevens volkomen overtuigende proeven bewezen vindt, dat het stinkendste putwater met dierlijke kool vermengd, dadelijk den onaangenamen reuk doet verdwijnen, en gefiltreerd zijnde, weder geheel helder doet worden, zoude men dan ook niet wel op de gedachten kunnen komen, dat *de Dierlijke kool* met gepaste behandeling op onzen *inlandschen Tabak* aangewend, welligt ook den onaangenamen reuk, even als van stinkend putwater, zoude kunnen ontnemen, of zoo al niet geheel, ten minsten aanmerkelijk zoude kunnen verbeteren? Ik geloof dat dit denkbeeld, indien het niet al reeds bij anderen is opgekomen, wel eene proefneming zoude waardig zijn. (*)

De geachte uitgevers teekenen op bl. 219 ook nog als eene bijzonderheid aan, dat in het jaar 1824, door eenen tabaksplanter te *Nijkerk*, eene groote hoeveelheid zoogenoemde panharing, waarvan toen de vangst zeer overvloedig geweest was, tot bemesting van zijn land was opgekocht. Daar dit op bemesting met verrotte visch betrekking heeft, kan ik niet nalaten hier bij te voegen, dat de *Leidsche* en *Haagsche Bloemkool*, die men weet dat voor de keurigste en lekkerste soorten gehouden worden, het voordeeligste aldaar geteeld worden, op landen die met *verrotte visch* of *grom* bemest zijn, waartoe men kuilen heeft, waarin deze afval van visch tot behoorlijke verrotting gebragt wordt.

Het derde hoofdstuk van de vierde afdeeling bl. 300 enz., handelende over de *Bosschen*, *Woudboomen* enz., vinden wij, dat een zeer belangrijk gedeelte dezer *Statistieke Beschrijving* uitmaakt. Ware het ons doelwit geweest om van dit belangrijk werk een wezenlijk *verslag* te leveren, wij zouden onderscheidene gewigtige punten dienaangaande aanhalen; maar wij hebben ons slechts voorgenomen *enkelde opmerkingen* aan de Redactie mede te deelen, en zullen ons dan daartoe ook blijven bepalen.

Op bladz. 330 vinden wij vermeld, « dat de *Yp* (*ulmus campestris*) « welke veel in de kleigronden van het kwartier van *Nijmegen* geplant « wordt, bijzonder merkwaardig is geworden, door het gebruik, hetwelk « men in *West-Indien* ontdekt heeft, te kunnen maken van den binnensten bast der ijpen- of olmboomen, ter vervanging namelijk van de « kalk in de suiker-raffinaderijen. (De uitvinder kreeg, voor de aanwijzing van dit middel, eene som van *f* 300,000: -.»)

« Daar echter (vervolgt de commissie) zoodanige fabrijken in onze « provincie niet gevonden worden, is hier ook geene aanleiding geweest « om ten dezen opzigte proeven, aangaande de werking van den ijpen « bast, te nemen.»

Wij nemen de vrijheid hierop aan te merken, dat het ons twijfelachtig voorkomt of deze hiergenoemde boomsoort (de *Yp*, *ulmus campestris*) wel dezelfde is als die welke in de *West-Indien* het bedoelde middel voor de suiker-raffinaderijen oplevert. De West-Indische boom geeft men op te zijn de *Theobroma Guazuma*, zijnde eigenlijk de bastaard-ceder, een boom van 30 à 40 voeten hoogte, die op *Jamaika*, *Domingo*, *Martinique*, *Guadeloupe* en andere eilanden gevonden, en aldaar veel tot den aanleg van lanen geplant wordt. Het hout is zacht en buigzaam, en wordt veel tot vaat-duigen gebruikt. Deszelfs vruchten en bladen zijn een nuttig voedsel voor het vee. Het was de heer DORIOT op *Martinique*, die de gewigtige ontdekking heeft gedaan, dat de schors of bast dezer *Theobrama Guazuma* ten middel konde strekken, om de suiker, zoo als zij uit het suikerriet geperst is geworden, te klaren, hetwelk men voor dien tijd gewoon was te doen met *ossenbloed*. Men heeft dit nieuwe middel in de kolonien beproefd, en van zoodanig een ongemeen belang geacht, dat, na de overtuigendste bewijzen van deszelfs voortreffelijke eigenschap, ten bedoelden einde te hebben ondervonden, de kolonisten van *Martinique* en *Guadeloupe* ieder aan den heer DORION eene erkentenis van *honderd twintig duizend* francs, dus te zamen van *twee honderd veertig duizend francs*, geschonken hebben, terwijl de Engelsche kolonisten, op eene nog uitstekender wijze, hunne erkentenis aan den heer DORION hadden aan den dag gelegd.

Is het nu waar, dat in de West-Indische kolonien aan deze ontdekking zulk eene hooge waarde is gesteld geworden, met hoe veel te meer belangstelling moeten wij dus voor het medegedeelde van de achtbare commissie van Landbouw van *Gelderland* bezield zijn, als of *de binnenste bast* van onze inlandsche *ijpen-* of *olmboomen* hetzelfde belangrijk middel voor onze suiker-raffinaderijen zouden kunnen opleveren. Het is waar, wij hebben hierboven de bedenking aangevoerd van niet dezelfde boom-

---

(*) Door den goeden uitslag der zuivering van stinkend putwater, door de *dierlijke kool*, werd de heer VAN DYK bemoedigd, om eens te onderzoeken, in hoe verre hij in staat zoude zijn, het Amsterdamsche onzuiver water drinkbaar, en voor huishoudelijk gebruik geschikt te maken. Hij nam, tot dat einde, Amsterdamsch grachtwater, zoowel uit den Amstel als uit de Goudsbloemsgracht, (welke gracht men algemeen beschouwt als bevattende het onzuiverste water der geheele stad.) Dit water, zoowel uit de Goudsbloemgracht, als uit den Amstel, heeft de heer VAN DYK door *dierlijke kool* gefiltreerd, en met zulk een gewenscht gevolg, dat het water volkomen gezuiverd werd. Dat dit water, na op deze wijze gezuiverd te zijn, niet alleen drinkbaar, maar ook geschikt is tot spijsbereiding, heeft Zijn Ed. bij herhaling beproefd, en is gebleken, dat aardappelen, rijst, soep en vleesch, met dat water gekookt, in alle opzigten voldeden, terwijl het Amstelwater tot het gebruik van koffij en thee, volkomen is geschikt bevonden.

agt te zijn als de *Theobrama Guazuma*, maar het zij verre van ons, dat wij daarom het vermelde der commissie, aangaande dezelfde nuttige uitwerking, eenigzins zouden willen in twijfel trekken. De proefnemingen zijn het echter, die het wezenlijke daarvan moeten beslissen, en daar de commissie te kennen geeft nog geene proeven te dezen opzigte genomen zijn, zoo is het, dat wij, in het belang van de suikerraffinaderijen, als een zoo belangrijke tak onzer nationale industrie, bij deze openlijk de vrijheid nemen, aan de achtbare commissie van landbouw in *Gelderland* de zeer heusche en vriendelijke uitnoodiging te doen, van eene kwantiteit, naar welgevallen, van den binnensten bast der door haar bedoelde ijpen- of olmboomen aan den uitgever dezer Courant in te zenden, ten einde daarmede de vereischte proefnemingen te doen, en van welker uitslag, hoe die ook zijn moge, aan gemelde commissie, onder betuiging van opregte dankerkentenis, een naauwkeurig verslag zal worden medegedeeld.

De genoemde heer VAN DYK heeft de ontdekking en gebruik dezer *Theobrama Guazuma*, als ook andere middelen ter *klaring* van de suiker, kenbaar gemaakt in twee, in de voorleden winter door Zijn Ed. gehoudene voorlezingen in het natuurkundig genootschap te *Utrecht*, over alles wat de suiker betreft in deszelfs geheelen omvang. Wij wenschen hartelijk dat Zijn Ed. deze zoo belangrijke voorlezingen niet der publieke mededeeling onthouden zal.

Op Bl. 334 wordt het volgende te kennen gegeven:

« De lindeboom (*tilia europaea*) groeit hier op goede gronden, even « weelderig als in *Holland*, en is tot menigvuldige einden, inzonderheid « tot het maken van uitmuntende klompen, dienstbaar. Deze schoone « boom zoude misschien de aandacht der grondbezitters meer tot zich « trekken, wanneer het algemeen bekend ware, dat de moskovische pak« matten daarvan kunnen gemaakt worden, en wanneer eenig narigt, aan» gaande de handgrepen tot het vervaardigen dezer koopwaar, en aangaan« de de wijs, waarop men den bast verkrijgt, in *Rusland* wierd ingewon« nen en aan het publiek medegedeeld.»

Schrijver dezes, gevoelende welk een nieuwe belangrijke tak van nationale industrie er uit zoude kunnen ontstaan, indien de vaderlievende wensch van de achtbare commissie vervuld mogt worden, neemt bij deze de vrijheid, naar zijne geringe vermogens eene mededeeling te doen, voor zoo verre hem dienaangaande bekend is.

De Russische zoogenaamde Moscovische matten worden geweven van de binnenste bast van den lindenboom (*tilia europaea*). Het is aan de oevers van de *Oka*, *Wolga*, enz. enz. dat in het bijzonder zeer uitgebreide bosschen van lindenbomen bestaan, en is het ook in die streken, dat het weven of vlechten van Moscovische matten eenen zeer grooten tak van volksvlijt uitmaakt. Deze tak van industrie is aldaar van zulk eene uitgebreidheid, dat, behalven het onmetelijk gebruik dezer matten in het Russische rijk zelve, alleen in één jaar, nog bovendien, 1,936,126 stuks Moscovische matten, ter waarde van 249,500 roebels, bijna een half millioen Nederlandsche guldens, naar buitenlands zijn uitgevoerd geworden. De vervaardiging van deze matten is daarom van te meer aanbelang, daar zij meestal door kinderen geschiedt, en alleen door de mannen en vrouwen in ledige uren, dat zij niet aan den veldarbeid bezig zijn, wordt waargenomen. De lindeboom wordt in de maand Junij of Julij, wanneer hij in volle kracht is, uitgehouwen. Men splijt alsdan de bast van den boom in de lengte op, drijft die met wiggen van het hout af, en legt dezelve in een stilstaand water. Hierin gelegd, wordt de bast met hout of steenen bezwaard, om die goed onder water te houden. Na verloop van zes à acht weken hoort men van tijd tot tijd een knappend geluid, hetgeen ten bewijs verstrekt, dat de onderscheidene vezels door den invloed van het water zijn losgemaakt geworden. Deze schors-vezels worden nu afgetrokken en naar derzelver meerdere of mindere dikte gesorteerd, om dienstbaar te worden voor het voortbrengsel dat men voornemens is te vervaardigen. De diksten, die men den naam van *Lup* geeft, worden in verbazende menigte gebruikt tot het vlechten der zoogenaamde [illegible] of schoenen voor den gemeenen man, waarvan jaarlijks eenige honderd duizende paren in het binnenste van het Russische rijk verzonden worden. Men maakt er ook ligte kistjes, doosjes en korfjes van. Uit de binnenste bast, *Matschala* genaamd, weeft of vlecht men de *Moscovische matten*, waarvan het gebruik tot alle soorten van emballage in *Rusland* zoodanig uitgebreid is, dat zij alle verbeelding te boven gaat. Het is van *Archangel*, *Petersburg* en *Riga*, dat de meeste Moscovische matten naar *Engeland*, *Hamburg* en de *Nederlanden* verzonden worden.

Schrijver dezes is ook in het bezit eener hoogstbelangrijke beschrijving van de bereiding en aanwending der bast van den lindenboom, door den heer FREDRICH POHL, oeconomie inspector te *Leipzig*, meestal in betrekking tot het maken van fijnere voorwerpen, als vrouwen hoeden, mans hoeden enz.; dan daar dit stuk van een te uitgebreiden omvang is, om hier te kunnen worden medegedeeld, zal hij de vrijheid nemen dit stuk door den uitgever dezer Courant aan de achtbare commissie te doen geworden. Het zal hem aangenaam zijn, indien hij door dit een en ander, iets ten genoege van de commissie en het mogelijk ontstaan van eenen nieuwe tak voor onze nationale industrie zal hebben mogen bijdragen.

(*Het vervolg hierna.*)

VERDRAAGZAAMHEID.

Als een staaltje, hoe zeer zulks bij velen, een nietsbeteekenend woord, een ijdele klank is, strekke het volgende:

De om zijne welsprekenheid, even zeer als om zijne regt Christelijke wijze van prediken, beroemde kanselredenaar DES AMORIE VAN DER HOEVEN, tot Hoogleeraar bij de Remonstrantsche Societeit te *Amsterdam* beroepen zijnde, had de Remonstrantsche gemeente te *Rotterdam*, op dit oogenblik, slechts één dienstdoenden leeraar overig; deze, de weleerwaarde heer BONGA, een man, die in zijne woonplaats algemeen geacht is, zich niet in staat gevoelende alleen, deze zoo aanzienlijke gemeente, gedurende de vacature, van genoegzaam zielevoedsel te voorzien, roept daartoe, op eene echt christelijke wijze, de hulp in zijner gereformeerde Collega's. [illegible] der leeraren van dat kerkgenootschap zijn er voor om de hun zoo broederlijk toegereikte hand aan te vatten, en aan des waardigen mans billijk verlangen te voldoen; maar de weleerwaarde heer DE VRIES, gerugsteund met zijne medearbeiders VAN DER HAM en VORSTMAN, weet alles zoo te overleggen, dat de andere acht zich hebben laten vangen, en dat dit verzoek van den Remonstrantschen kerkleeraar beleefdelijk is geweigerd, onder voorgeven, *dat de heeren predikanten het te druk hadden*; en, nota bene, *iedere week heeft één dezer heeren eene* VRIJBEURT. — Wat zegt hiervan de zoo leeraarlievende gemeente van *Rotterdam*? Zij betreurt de zwakheid der acht leeraren, bij wien menschenvrees, zoo het schijnt, meer geld, dan de voorschriften des Evangelies; en zij beklaagt den man, die dit alles zoo listig wist te draaijen; den man, die altijd, met kracht en magt, voor het zendelingsgenootschap werft, om aan wien den heidenschen Nieuw-Zeelander [illegible] is, dan zijne Christelijke stadgenooten. — En wat zal *Nederland*, waar de verdraagzaamheid, dank zij des edelen Vorsten pogingen, meer en meer veld wint, zeggen? Het zal zijn leedwezen niet verbergen, dat in onzen tijd zulke herders gevonden worden in eene stad, welke de wieg en bakermat is van den verdraagzamen ERASMUS; terwijl het met belangstelling zal vernemen dat de Waalsche predikanten, DELPRAT en HUET, wel verre van het onchristelijke voorbeeld hunner Nederduitsch Gereformeerde Collega's te volgen, zich dadelijk hierop hebben aangeboden, om den weleerwaarden BONGA in zijn predikambt behulpzaam te zijn.

Vreemd voorzeker zal dit ons berigt slaan, op de voor weinige dagen in het *Nieuws- en Advertentie-Blad*, gemaakte *parade van verdraagzaamheid*; toen men, als een staaltje daarvan opgaf, dat *tien* der Gereformeerde predikanten bij het afscheid van den weleerwaarden VAN DER HOEVEN tegenwoordig waren geweest. Nu, men heeft den inzender dadelijk reeds uit Groningerland daarop gediend, en wij halen, om te toonen, dat in de afgelegenste gewesten, vaak om zoogenoemde stijfheid en mindere verlichting door sommigen in het eigenlijke Holland met minachting beschouwd, meer *ware verdraagzaamheid*, meer *echt Christelijke verbroedering*, dan wel elders, heerscht, het voorbeeld van de hoofdstad van de provincie Vriesland aan; daar toch komen niet alleen *alle* de protestantsche leeraren, zoo rustende als dienstdoende, wekelijks vriendschappelijk bijeen om over hunne gemeenschappelijke belangen te spreken; maar daar worden, zoo wel bij ziekten, als vacaturen, de beurten bij de onderscheidene kerkgenootschappen broederlijk vervuld; zoo zelfs, dat een sints korten tijd rustend leeraar, die meer dan 80 jaren telt, zelfs nog in de dagen zijner rust, menige liefdebeurt bij de vacerende doopsgezinde gemeente heeft vervuld; terwijl de nu overledene doopsgezinde leeraar VAN GEUNS, eenmaal zelfs in de groote kerk te *Leeuwarden*, voor eene talrijke schare gereformeerde broederen is opgetreden. Bij zoodanige gelegenheden gevoelt de ware christen al het treffende van de woorden van den Psalmist:

Ai ziet hoe goed, hoe lieflijk is 't, als zoonen
Van 't zelfde huis, als broeders zamenwonen
Waar 't liefde vuur nooit wordt verdoofd. enz.

Hartelijk wenschen wij, dat eerlang staaltjes, gelijk aan het voorgevallene te *Rotterdam*, in ons vaderland tot de zeldzaamheden zullen behooren, en dat *ware christelijke verbroedering* meer en meer algemeen worde; men vergete ook ten deze de vaderlandsche spreuk nimmer, dat *eendragt magt maakt*, en dat het waarachtig is, hetgeen de godgewijde dichter verder zingt:

Waar liefde woont gebiedt de Heer den zegen,
Daar woont Hij zelf, daar wordt Zijn heil verkregen
En 't leven tot in eeuwigheid.

Dat zij zoo.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 2. December 1673 werd de stad *Elburg* door de Franschen verlaten.

Den 2. dito 1792 overleed de hoogleeraar J. C. DÖDERLEIN.

Den 2. dito 1813 kwam de Prins van Oranje te *Amsterdam* en aanvaardde, bij afkondiging van het raadhuis, de souvereiniteit.

Den 3. dito 1592 overleed te *Utrecht* de Hertog van PARMA, die veertien jaren lang landvoogd in de *Nederlanden* van Koning FILIPS van *Spanje* geweest was, en wien het geluk des oorlogs, in de vijf laatste jaren, geweldiglijk had tegen geloopen, hetwelk hem zeer heeft doen kwijnen, schoon zijn dood ook aan vergif is toegeschreven.

Den 3. dito 1611 kocht de raadpensionaris JOAN VAN OLDENBARNEVELD de heerlijkheid *Oud-Gunsterstein*.

Den 3. dito 1800 sloeg de generaal MOREAU de Oostenrijkers bij *Hohenlinde*.

Den 4. dito 1805 werd de wapenstilstand tusschen *Oostenrijk* en *Frankrijk* gesloten.

Den 4. dito 1821 had de plegtige inwijding der taal- en letterkundige maatschappij te *Gent* plaats.

ARNHEM, den 4. December.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 3	Dec. 1 El 5 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen 0 D
Den 4	dito 1 El 9 Palm 0 Duim;	gewassen 40 D.	gevallen 0 D

Op heden ontving ik voor mij de zoo treurige tijding, dat het den Almagtigen behaagd heeft mijnen hartelijk geliefden en eenigen Zoon, Mr. CAREL JOHAN VER HUELL, op deszelfs reize naar het Zuiden van *Frankrijk*, op den 23. dezer te *Soissons*, het tijdelijke met het eeuwige te doen verwisselen. Wat ik als Moeder hieronder gevoele, zullen allen, die hem gekend hebben, ligt beseffen en in mijne regtmatige droefheid wel willen deelnemen, zonder door brieven van rouwbeklag zulks te verzekeren.

DOETINCHEM,
den 30. November 1827.
M. J. VER HUELL,
geb. DE BRUIN.

† † † BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *Elburg*, verlangen, ten gevolge eener ophanden zijnde Vacature, dat zich hier een MEDICINÆ DOCTOR plaatse, die de Genees- en Verloskunde uitoefent, waartoe eene Jaarwedde van ƒ 250: — door de Stad zal verstrekt worden. Die daartoe genegen zijn, worden verzocht zich in Persoon of door vragtvrije Brieven met voldoende bewijzen voor den 1. Februarij aanstaande te willen aanmelden, waarna eene keuze zal gedaan worden.

Elburg, den 1. December 1827.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
R. O. H. VAN MANEN,
Ter Ordonnantie van dezelve,
J. DE HEN,
Secretaris.

§ † § De ONTVANGER der DOMEINEN te *Harderwijk*, is voornemens, als daartoe geautoriseerd, op den 10. December 1827, des morgens ten 11 ure, op het Gemeente-Huis te *Apeldoorn*, publiek en aan de minstaannemenden aan te besteden:

Het doen van eenige REPARATIEN *aan de* KOORN- *en* PAPIER-MOLEN *te Apeldoorn en onder het Loo, benevens aan de Brug op den Zwolschen en Harderwijkschen weg.*

De conditien zullen ter lezing liggen ten huize, alwaar de aanbesteding zal plaats hebben en ten Kantore van den Ontvanger.

De Ontvanger voornoemd,
VAN BROECKHUISEN.

§ † § De Notaris Mr. J. BUSGERS, zal op den 12. December 1827, 's avonds om 5 uren, in het Logement den *Vergulden Arend*, te *Arnhem*, finaal verkoopen:

1. Een hecht, sterk, zeer ter nering staande HUIS en ERVE, *de Wildeman* genaamd, met STALLING en verder TOEBEHOOREN, waarin sedert vele jaren met goed gevolg een Logement is uitgeoefend, staande binnen

Arnhem, nabij de Rijnpoort. Met de hoogen gebragt in massa op *f* 2607 : —

2. Een HUIS en ERVE, aldaar in de Koningstraat, Wijk F. No. 5. Ingezet met de hoogen op *f* 1698 : —

3. Een HUIS en ERVE, op de Beek, Wijk E. No. 99. op *f* 866 : —

4. Een HUIS en ERVE, in de Brouwersteeg, Wijk E. No. 112. Op *f* 860 : —

5. Eene WONING in Wijk E. No. 200. Op *f* 295 : —

6. Een stuk best BOUWLAND, groot 1 Bunder, 13¾ Roeden, zeer aangenaam tot het aanleggen van een Buiten of Tuin, gelegen onder *Arnhem*, aan den Straatweg op Velp. Op *f* 2409.

7. Eene WEIDE, groot 3 Bunders, genaamd *de Roskamp*, gelegen in het Arnhemsche Broek. Op *f* 2859 : —

8. Eene WEIDE, *Kraaijenkamp* genaamd, groot 1 Bunder 70 Roeden, in het Arnhemsche Broek aan den Grooten Vosdijk gelegen. Op *f* 926 : —

9. Eene WEIDE, aldaar aan den Kleinen Vosdijk, groot 2 Bunders 12½ Roeden. Op *f* 1919 : —

10. Drie afzonderlijke stukken BOUWLAND, groot te zamen ongeveer 1 Bunder, 70 Roeden, bijzonder geschikt tot het aanleggen van een Buiten, aan elkander gelegen in het aangename Dorp *Velp*. Met de hoogen gebragt in massa op *f* 1393 : —

11. Eene schoone WEIDE, groot 6 Bunders, gelegen in het Velperbroek. Op *f* 4286

12. Eene ZITPLAATS in de Groote Kerk te *Arnhem*, in het Middelpand op de elfde Bank No. 9.

† † † Ten overstaan van Mr. *J. B. ROELVINK* en *B. G. DERICKS*, Notarissen in het kanton *Winterswijk*, provincie *Gelderland*, zal op Zaturdag den 22. December 1827, des morgens ten tien ure, in het Logement *de Groene Klok*, te *Winterswijk*, in het openbaar worden ingezet, om acht dagen daarna, zijnde Zaturdag den 29. derzelve maand, finaal te worden verkocht:

1. Een wel ingerigt en goed doortimmerd HUIS, genummerd 201, bestaande in VYF BENEDEN- en DRIE BOVENVERTREKKEN, eene KEUKEN, WASCH-KEUKEN, KELDER, ruime ZOLDER en SCHUUR; zijnde achter dit Huis eene ruime afgesloten PLAATS, van eene Waterput voorzien, en daar achter nog eenen goeden TUIN. Hetzelve is gesitueerd in de *Wooldstraat* van het dorp *Winterswijk*, en heeft eenen buitengemeen aangenamen stand; die nog door de passage van den aangelegd wordenden straatweg staat vervrolijkt te worden.
Dit perceel kan dadelijk worden aanvaard.

2. Een perceel HOOIGROND, in het zoogenaamde *Slat* voor evengemeld Huis.

3. Een GAARDEN, groot 10 Roeden en 65 Ellen.

4. Een perceel GAARDENGROND, groot 10 Roeden en 65 Ellen.

5. Een perceel DITO, groot 10 Roeden en 65 Ellen.

6. Een perceel BOUWLAND, op *Schuttenkamp*, groot 16 Roeden.

7. Een perceel DITO, op het *Oostervoord*, groot 38 Roeden en 34 Ellen.

8. Een perceel HOOIGROND, in de *Beuzenweide*, groot 60 Roeden.

9. Een zes en dertigste gedeelte of aandeel aan eene WINDKORENMOLEN, de *Bataafsche Molen* genaamd, met het daarbij behoorende HUIS, SCHUUR en LANDERYEN.

Vorenstaande Perceelen zijn alle aan en nabij het Dorp *Winterswijk* gelegen.

10. Eene BOUWPLAATS, het *Hietkamp* genaamd, gelegen in de Buurtschap *Woold*, onder *Winterswijk*, bestaande in een HUIS, SCHUUR en WERKHUISJE, genummerd 16; voorts in de daaronder gehoorende Gronden, te zamen groot 7 Bunders, 9 Roeden en 50 Ellen.

11. Eene BOUWPLAATS, genaamd en gelegen als de voorgaande, bestaande in een HUIS, SCHUUR en BAKHUISJE, genummerd 15; voorts in de daaronder gehoorende Gronden, te zamen groot 4 Bunders, 54 Roeden en 40 Ellen.

12. De onverdeelde Halfscheid van een BOUWPLAATSJE, het *Wilterdinkshuisje* genaamd, gelegen in de Buurtschap *Kotten*, onder *Winterswijk*, bestaande voor het geheel in een HUIS, SCHUUR en BAKOVEN, genummerd 40, met de Gronden, te zamen groot 4 Bunders, 82 Roeden en 80 Ellen.

13. Een perceel HOOIGROND, den *Roetenborg* of het *Meken*, groot 64 Roeden, gelegen nabij het Goed *Lammers* in de Buurtschap *Woold* voornoemd.

14. Een ERVE en GOED, *Elferdink* genaamd, gelegen in de Buurtschap *Beltrum*, kanton *Eibergen*; bestaande in een BOERENHUIS, SCHUUR en BAKHUISJE; voorts in ongeveer 15 Bunders, 32 Roeden en 52 Ellen BOUW-, WEIDE- en andere GRONDEN; — zullende van dit Goed vijf perceelen Bouwland afzonderlijk worden geveild. En

15. Eene HOOIMATE, tot bovengemeld Erve *Elferdink* behoorende, gelegen in het *Ruurlosche Broek*, groot 6 Bunders en 81 Roeden.

Alle welke perceelen herkomstig zijn uit de Nalatenschap van wijlen den Heer *DERK SCHOLTEN*, in leven Koopman te *Winterswijk*.

Nadere informatie begeerenden kunnen zich vervoegen ten kantore van voornoemde Notarissen.

§ § § Op een nader te bepalen dag, in de maand Januarij 1828, zal worden verkocht: eene voorname HERBERG en UITSPANNING, *den Oranjeboom of Pessink* genaamd, staande aan den straatweg van *Deventer* op *Zutphen*, drie kwartier uurs van eerstgemelde stad, en aan de groote wegen van *Deventer* op *Lochem*, *Aalten* en verder op *Munster* en *Kleefsland*, met de daarbij behoorende BOUW- en WEIDELANDEN, waaronder beste UITERWEERDEN aan de Rivier den *IJssel*, groot zamen ongeveer 15 Bunders. Hetzelve is intusschen mede UIT DE HAND TE KOOP. De brieven franko aan het adres van den bewoner en eigenaar *W. PESSINK*, onder *Epse*.

† † † Mr. *H. B. VAN DAXELEN* en *H. BEBBER*, Notarissen te *Wageningen*, zullen, namens de Eigenares, op den 5. December 1827, bij inzet, en den dag daaraanvolgende bij toeslag, telkens des avonds ten zes ure, in het *Gelderlandsch Welvaren*, te *Wageningen*, publiek veilen:

De navolgende GOEDEREN, alle staande en gelegen in en onder de Gemeente *Wageningen*.

1. Een zeer logeabel HUIS en ERVE, staande aan de Markt, letter A No. 258, voorzien van onderscheidene BOVEN- en BENEDENKAMERS, KEUKEN, KELDER en ZOLDER, met een spatieusen TUIN, benevens een daarachter staand PAKHUIS, uitkomende in de *Buterstraat*, zeer geschikt voor Koetshuis en Stalling.

2. Eene HOFSTEDE, bestaande uit HUIS en ACHTERHUIS, met daarachter gelegen HOF, staande in de *Benedenbuurt*, letter B No. 101.

3. Een HUIS met ACHTERHUIS en daarachter gelegen HOF, staande aan den beneden Arnhemschen weg, letter B No. 21bis.

4. Een HUIS, waarin 4 WONINGEN, met daarachter gelegen HOF, staande mede aan den beneden Arnhemschen weg.

5. Eene BINNENWEIDE, groot circa 2 Bunders en 66 Roeden, gelegen tusschen den beneden Arnhemschen weg en den Dijk.

6. Een stuk TABAKSLAND, groot circa 28 Roeden en 38 Ellen, gelegen aan den beneden Arnhemschen weg.

7. Een stuk BOUWLAND, gelegen op den Bree, groot circa 42 Roeden en 57 Ellen.

8. Een stuk BOUWLAND, gelegen op den Goudberg, groot circa 56 Roeden en 77 Ellen.

9. Een stuk BOUWLAND, den *Langen Akker*, gelegen op den Goudberg, groot 28 Roeden en 38 Ellen.

10. Een stuk BOUWLAND, gelegen aan den Diedenweg, groot 28 Roeden en 38 Ellen.

11. Een stuk BOUWLAND, gelegen aan den Diedenweg, groot 56 Roeden en 77 Ellen.

12. Een stuk BOUWLAND, genaamd het *Haar-* of *Keilenland*, groot 56 Roeden en 77 Ellen.

13. Een stuk BOUWLAND, gelegen op den Hamelakker, groot 42 Roeden en 57 Ellen.

14. Een kamp HOOIVELD, gelegen in den Steenwenkamp, groot circa 2 Bunders en 12 Roeden.

Zullende omtrent de bewijzen van eigendom en veilcondition in tijds informatien te bekomen zijn ten kantore van eerstgenoemden Notaris.

§ § § TE HUUR, om met primo Mei 1828 te kunnen aanvaarden, een zeer aangenaam in *Gelderland*, nabij den Straatweg van *Zutphen* op *Deventer*, gelegen BUITENGOED, *'t Else* genaamd.

Te bevragen bij de Heeren *VAN LAMSWEERDE* te *Zutphen*. Brieven franko.

† § § Die iets te vorderen hebben van den Heer *PIETER AREND SPIERING*, Papier-Fabrikant, gewoond hebbende te *Loenen op de Veluwe*, of van deszelfs firma *G. J. BROUWER en Comp.* te *Lang-Soeren*, worden verzocht daarvan voor 1. Januarij 1828 opgave te doen aan den Advokaat *J. M. DE KEMPENAER*, te *Arnhem*.

† † † De POST van KINDER-MOEDER, in het *Walen Weeshuis* te *Amsterdam*, met Februarij aanstaande vakant komende, zoo worden zoodanige Vrouwen (gewoon met kinderen om te gaan, en de Fransche taal magtig) welke vermeenen daartoe de vereischte bekwaamheden te bezitten, en daartoe inclineren, verzocht zich te dien einde te vervoegen bij Dames Regentessen van het voornoemde Godshuis, des Dingsdags avonds aldaar vergaderd, en uitgenoodigd alle zoodanige Getuigschriften van hare betrekkingen, of gedane diensten mede te brengen, als haar tot de verkrijging van dezen Post te stade zouden kunnen komen.

§ § § *B. J. F. VERWOERT*, Koek- en Banketbakker te *Arnhem*, verwittigt zijne begunstigers, dat bij hem is te bekomen BANKET in soorten, LETTERS, SUIKERGEBAKKEN, BEELD- en BLOEMWERK, SURPRISES, SUIKER- en KOEKENGOED; voorts wat verder tot Geschenken voor St. Nicolaas geschikt is.

Men kan van matige prijzen en goede bediening allezins verzekerd zijn.

† † † Bij *R. VAN SOMEREN*, in de Rijnstraat te *Arnhem*, is te bekomen: opregte beste GROENE en WITTE ZWITSERSCHE KAAS, tegen eenen civielen prijs.

*** MAGAZIJN VAN ST. NICOLAAS- EN NIEUWJAAR-GESCHENKJES.

In den Boekwinkel van *J. A. DOYER*, te *Arnhem*, is, behalve onderscheiden *Hoogduitsche*, *Fransche* en *Hollandsche* ALMANAKKEN, voorhanden eene aanzienlijke sortering van allerhande KINDERBOEKJES, zeer geschikt om voor Geschenken bij het aanstaande *St. Nicolaas-feest* te dienen.

*** *J. HENDRIKSEN*, *Drukker* en *Boekverkooper* te *Rotterdam*, « « Geeft uit het 7de deel 3de stuk van HIPPOCRATES MAGAZYN. « « Dit stuk behelst twee *officiele stukken* wegens de *Epidemische Ziekten* te *Groningen*, à 90 Centen. II. Beknopt Verslag van behandeling de Tusschenpozende Koortsen, door L. T. J. SNABILIE, *Med. Doct.* en *Chirurg. Majoor* bij de *Nederlandsche Armée*, à 35 Centen. III. LEUKE, *Verhandeling* over het *Aderlaten*, met *platen*, tweede druk, verbeterd en met eene Voorrede verrijkt door den Heer A. NORTIER, *f* 1,80. IV. ACHENWALL, Staatkundige Geschiedenis van *Spanje* en *Portugal* *f* 2,00. V. Verkorte Reis des jongen ANACHARSIS, in *Griekenland*, van den Abt J. J. BARTHELEMIE, zeer geschikt ten gebruike der jeugd, door J. B. J. BRETON, à *f* 1,20. VI. GESCHIEDENIS des ISRAELITISCHEN VOLKS, van ABRAHAM tot op den tegenwoordigen tijd, een *Leesboek* voor de 3de klasse. VII. NIEUW BURGER KEUKENBOEK, ter Bereiding van alle Spijzen, *maken* van *Gebakken*, *inleggen* van *Groenten* en *bereiden* van *Likeuren* enz. enz., ingerigt volgens de *Nieuwe Maten en Gewigten*. — Bovengemelde zal binnen kort vertaald uitgeven: Dr. G. A. RICHTER, *Ausführliche Arzneimittellehre*, *Handbuch für Practische Aertzen*. C. C. MATTAEI, *Untersuchung über das gelbe Fieber.* » »

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.